

Sve što pogledamo s užitkom, sve što u nama izaziva užitak gledanja, utjecat će na nas cijeloga života, iako smo na to već sljedećega dana zaboravili.

George Santayana

Pristup likovnom odgoju u Programu Korak po korak

Današnja djeca će se tijekom svog života, bez obzira gdje živjela, morati suočiti s fenomenom promjene: s društvenim promjenama, političkim promjenama, s promjenama okruženja, s promjenama u znanosti i tehnologiji, kao i s industrijskim promjenama koje će utjecati na ponudu radnih mjesta. Nevjerojatno brze promjene do kojih dolazi u današnjem svijetu navode nas da u djeci počinjemo njegovati želju za učenjem koje će trajati čitavoga života.

Kako bi djeca bila pripremljena i spremna jednoga dana postati djeca koja će sama od sebe posezati za znanjem Program *Korak po korak* je razvio pristup koji je kvalitetan odgovor kako na suvremene izazove tako i na one za koje se očekuje da će nastupiti u dvadeset i prvom stoljeću. Ovaj program ističe, vrednuje i podržava razvoj onih osobina koje u ovim nevjerojatno brzopromjenjivim vremenima postaju neophodne. To su ponajprije:

- sposobnost zadovoljavanja promjena i utjecanje na njih
- sposobnost kritičkog rasuđivanja i odabira
- sposobnost otkrivanja i rješavanja problema
- kreativnost, maštovitost i domišljatost
- briga o svojoj zajednici, zemlji i okruženju.

Korak po korak program je razvojno-primjeren ili djeci primjeren program. Zato vrtić i prostor u kojemu djeca borave mora imati obilježja pristupa usmjerenog na dijete. To je prostor koji omogućuje djeci da na temelju vlastitog iskustva i u međusobnim kontaktima sa svojim okruženjem stvaraju vlastito znanje, a odgajatelji su svjesni da najbolje potiču dječji razvoj i napredak kada se nadograđuju na interese, potrebe i sposobnosti pojedinog djeteta.

Takav prostor je sličan laboratoriju u kojem djeca provode pokuse, istražuju, manipuliraju, druže se, komuniciraju i surađuju.

Likovno izražavanje i razvoj likovnih sposobnosti djelovi su cjelovitog razvoja djetetove ličnosti i potaknuti su bogatim ponudom najrazličitijih materijala koje djeca potpuno slobodno, na sebi primjeren način, mogu koristiti. Pri tomu se prednost daje procesu stvaranja i vrijednostima koje se javljaju i razvijaju prilikom vlastite aktivnosti, a rezultat se cijeni onoliko koliko on sam predstavlja uspjeh za dijete.

Program *Korak po korak* je visokokvalitetan program za djecu od rođenja do desete godine, jer nastoji u praktičnom radu s djecom zastupati: individualizaciju, planski strukturirani prostor kroz centre aktivnosti/centre učenja koji djeci omogućuje zadovoljavanje svojih potreba i interesa te sudjelovanje obitelji kao nezaobilaznog partnera u odgoju djece. Program se zasniva na filozofskoj orijentaciji koja govori da se djeca najbolje razvijaju kad su istinski uključena u vlastito učenje.

Pažljivo isplanirano okruženje potiče djecu na istraživanje, inicijativu i kreativnost - omogućuje im da budu ono što zaista jesu.

Odgajatelji i učitelji moraju

dobro poznavati značajke dječjeg razvoja, stvarati poticajno okruženje i osiguravati odgovarajuće materijale potrebne za učenje. Pritom moraju znati postaviti odgovarajuće ciljeve za svako pojedino dijete i za grupu kao cjelinu, da bi se uz individualnost poticalo i suradničko učenje.

Takav pristup je razvojno-primjeren i u skladu je s teorijama Piageta, E.Eriksona i L. S. Vygotskog. U praktičnoj primjeni on je ponajprije konstruktivistički, jer konstruktivisti vjeruju da do učenja dolazi kad djeca pokušavaju shvatiti svijet oko sebe. Učenje postaje interaktivni proces koji uključuje djecu, odrasle, drugu djecu i čitavo okruženje. Djeca konstruiraju ili grade vlastito razumijevanje svijeta. Pokušavaju shvatiti smisao onoga što se događa oko njih, sintetizirajući nova iskustva s onime što su prethodno već shvatila. Jacqueline i Martin Brooks (1993.) opisuju taj proces na sljedeći način: "Često nailazimo na predmet, ideju, odnos ili fenomen kojemu ne vidimo smisla. Kad smo suočeni s takvom, naizgled proturječnom informacijom ili percepcijom, mi je ili protumačimo onako kako je vidimo, podvrgavajući je vlastitim pravilima kojima objašnjavamo svijet i poredak u njemu, ili stvaramo potpuno nov niz pravila kojima na bolji način objašnjavamo ono što vidimo da se događa. I na jedan i na drugi način naše percepcije i naša vlastita pravila su neprestano aktivna, tvoreći veličanstveni ples kojim se oblikuje naše razumijevanje."

Planski strukturirani prostor, SDB (soba za dnevni boravak) ili učionica usmjerena na dijete u Programu *Korak po korak*, djeci pruža mogućnosti da:

DV BOL, Brač

- odabiru slijedeći svoj interes i odluku
- se igraju/uče aktivno
- koriste materijale koji pružaju mogućnost kreativnog izražavanja
- zajedno rade i brinu jedno o drugome i
- preuzimaju odgovornosti za sve što čine.

Svaka SDB/ učionica ima nekoliko centara aktivnosti koji sadrže različite materijale za istraživanje i igru. Centri aktivnosti razlikuju se od SDB do SDB, no oni osnovni su:

Likovno izražavanje
Građenje / Kocke
Kuhanje
Dramske igre
Čitanje i pisanje
Matematika/Manipulativna sredstva
Glazba
Pijesak i voda
Priroda i istraživanja/pokusi
Aktivnosti na otvorenom prostoru.

Centar za likovno izražavanje u programu Korak po korak

Centar za likovno izražavanje maloj djeci pruža radost, uzbuđenje i zadovoljstvo. Njegova je glavna svrha poticanje dječje kreativnosti, radoznalosti, mašte i inicijative.

Ukoliko se djeci omogući dovoljno vremena, mogućnosti i slobode za eksperimentiranje s kreativnim materijalima, otkrivanje, provjeravanje ideja, ona će razviti temelje i za akademska dostignuća i za dostignuća koja će postizati kao odrasli ljudi. E. Paul Torrance je u svojoj knjizi *Razvijanje kreativnog mišljenja kroz školsko iskustvo* definirao kreativnost kao:

"Proces stvaranja ideja ili hipoteza, njihovog testiranja i prenošenja dobivenih rezultata. U tu definiciju ulazi i stvaranje nečega novog, nečega što nikada prije nije postojalo... Taj proces uključuje avanturističko mišljenje, odstupanja od glavnog puta i izlaženje iz kalupa. On predstavlja uspješan korak u nepoznato. Kreativne ideje naposljetku postaju znanstvene teorije, otkrića, i još bolji proizvodi, romani, pjesme, dizajni, slike i slično."

Centar za likovno izražavanje je mjesto gdje su djeca intenzivno uključena, gdje istražuju različite medije. Slikaju i kistovima i prstima.

Koriste glinu, drvene bojice, flomastere, konac, štapiće, kistove, materijal za kolaž, raznobojni papir, kredu, ljeplivo, škare i čitav niz drugog materijala. Vrlo je važno upamtiti da je istraživački proces sam po sebi najživlja životna aktivnost. Djeca u tom centru imaju punu slobodu kreiranja i sama odlučuju koji će materijal upotrijebiti, koje tehnike, koliko dugo će ostati u aktivnosti, kada će započeti i kada završiti.

Program likovnog odgoja visoke kvalitete djeci pruža kreativna iskustva kroz čitav niz različitih materijala. Djeca stvaraju i dvodimenzionalna (slikanje i crtanje) i trodimenzionalna (građnja, tkanje) djela. Program djeci pruža i mogućnosti da gleda-

ju umjetnička djela i govore o umjetnosti. Ove im aktivnosti daju priliku da govore o onome što vole, što im je zadovoljstvo i na koji način umjetnost utječe na njih. Kroz te aktivnosti djeca dobivaju kulturne i povijesne informacije, a usvajaju i svijest o zajedništvu. Djecu ono što rade uzbuđuje, iako možda odrasla osoba neće prepoznati što dječje djelo predstavlja. **Pazljivi odgajatelji će bodriti dijete u stvaranju, u procesu i neće od njega zahtijevati produkt. Poticati će dječju originalnost.** Odgajatelji ponekad namjerno sputavaju dječju kreativnost, namećući im uzorke i modele. Pokušaj imitiranja modela odraslih kod djeteta često može izazvati frustraciju, budući da koordinacija između očiju i ruke i okretnost ruke kod male djece nisu u potpunosti razvijene. Zato odgajatelji u Programu *Korak po korak* ne koriste predloške, modele, zadane "šablone".

Centar likovnog izražavanja potiče, radi slobode koju djeca tu uživaju, značajan utjecaj na integrativni, cjeloviti razvoj svih osobina dječjeg razvoja :

- **emocionalni razvoj** → nudi mogućnosti za komuniciranje bez riječi, omogućuje izražavanje emocija, služi kao ventil za rješavanje emocionalnih pritisaka, daje osjećaj uspješnosti, povjerenja u vlastite sposobnosti, samopouzdanje
- **tjelesni razvoj** → razvija kontrolu fine motorike, razvija osjet opipa i dodira, ohrabruje tjelesno kretanje, pruža djeci mogućnost za uvježbavanje koordinacije između očiju i ruku
- **društveni razvoj** → potiče djecu na donošenje odluka i rješavanje problema, potiče razvijanje samostalnosti, djeci pruža priliku za rad s drugima i međusobno izmjenjivanje, djeca uče preuzimati odgovornost za materijale, potiče djecu na poštivanje tuđih ideja

DV BOL, Brač

- **intelektualni razvoj** → obogaćuje se rječnik, djeca uče uzročno-posljedičnu vezu, kako i zbog čega se stvari događaju, djeca uče o crti, boji, obliku i sastavu, prepoznavanju vlastitog imena (odgajatelji stavljaju na dječje radove imena i datume ili to čine sama djeca), produljuje se razdoblje koncentracije, uči se o organizaciji, redoslijedu i planiranju
- **kreativni razvoj** → potiče se različito razmišljanje kroz ponudu otvorenih rješenja, izgrađuje se ljudav prema kulturnom i umjetničkom naslijeđu.

Opremljenost centra za likovno izražavanje

D rvene bojice, perivi flomasteri, škarice (za ljevake i dešnjake), materijali za kolaž, ljepilo i papir (različite vrste papira: čisti, novinski, iskorišteni ...) itd. trebaju se nalaziti na otvorenim policama, tako da djeca svakoga mogu dohvatiti sve što im treba. Materijali koji se mogu reciklirati, kao što je žica, ljepljiva traka, spajalice, itd. također trebaju biti ovdje, budući da su djeci potrebni za trodimenzionalna djela. Svi ti materijali djeci trebaju biti dostupni svakoga dana.

Isto tako, djeci treba svakoga dana biti omogućeno da slikaju. Neka kistovi imaju duge drške i neka za svaku boju postoji poseban kist. Mala djeca ili ona koja nisu vična raditi s bojama trebaju imati kistove kratkih drški, kojima se lakše barata. Različitim kistovima potičate čete djetetov izbor.

Neka uz slikarski stalak vise slikarske kute ili stare košulje. Ne zaboravite i glinu. Pokrijte je vlažnom krpom i držite u velikoj kanti. Opremu za rad s glinom držite na policama.

Skupite: četkice za zube, špijaljke, štapiće s vatrom, komadićima spužve ili povrcem, itd.

Potičite eksperimentiranje s bojama, bojenje prstima, sapunom, konopcem, voskom, itd.

Odgajatelji mogu:

- Donijeti umjetničke predmete u grupu, da ih djeca vide i o njima razgovaraju.
- Izložiti reprodukcije poznatih slika po čitavoj SDB.
- Razgovarati o likovnoj umjetnosti u dječjim knjigama.
- Sakupljati predmete iz prirode za razgovor i upotrebu u umjetničkim projektima.
- Djeci puštati glazbu i poticati djecu da nacrtaju i naslikaju ono što čuju.
- Omogućiti djeci senzorna iskustva okusa, mirisa, sluha, osjeta, kretanja.

Roditelji ili druge odrasle osobe u centru za likovni odgoj

B udući da se u Programu *Korak po korak* potiče volonterski rad roditelja ili drugih odraslih osoba kao pomoćnika odgajatelja, važno je razviti pravilnu strategiju njihovog rada. Zato je dobro na vidnom mjestu ispisati pravila o onome što je dobro i što nije dobro za poticanje slobodnog likovnog izražavanja djece. To je potrebno, budući da je sigurno da će djeca od odraslih osoba tražiti da nešto učine umjesto njih (npr. "Napravi mi slona."). Odrasla osoba je u iskušenju, ne samo zbog toga

Zaključci okruglog stola

održanog 26. travnja 1999. u sklopu 8. Čakovečkih dana na temu

MOGUĆA ISHODIŠTA TEMA I OBLIKA STRUČNOG USAVRŠAVANJA U DJEČJEM VRTIČU

1. U mnogim dječjim vrtićima došlo je do značajnih promjena u shvaćanju procesa učenja i stručnog usavršavanja. Savremeni pristup poučavanju i učenju kao trajnom i dinamičnom procesu istodobno je i odraz i čimbenik promjena koje se zbivaju u svim dijelovima vrtićkog konteksta - od općeg vrtićkog ozračja do odgajateljeve kompetentnosti i njegova rada s djecom.
2. Sve više se prepoznaje potreba za promišljanjem tempa i učinkovitosti stručnog usavršavanja pri čemu se daje prednost kvaliteti odnosa, poučavanju, učenju i rada, a ne količini i često nesustavnom gomilanju informacija i znanja.
3. Grupni rad s odgajateljima i roditeljima te partnerstvo među svim sudionicima procesa stručnog usavršavanja i odgojno-obrazovnog procesa postaje sve prihvatljivije i prepoznaje se kao najučinkovitiji oblik stručnog usavršavanja. Supervizija kao jedan od mogućih načina vježbanja i provjere primjene znanja, koji integrira potporu, savjetovanje i stručni nadzor pobuđuje zanimanje i odgajatelja i stručnih suradnika.
4. Nakon značajnog broja pozitivnih iskustava pojedinih dječjih vrtića u osuvremenjivanju procesa stručnog usavršavanja odgajatelja očekuje se da nadležna tijela državne i lokalne uprave (Ministarstvo prosvjete i športa, županijski ured) i visokoškolske institucije (Učiteljske škole, Akademije i Sveučilišta) omogućće da profunkcionira sustav stručnog usavršavanja odgajatelja i stručnih suradnika te da preuzmu dio odgovornosti za njegovu kvalitetu i u odnosu na izbor tema i oblika usavršavanja i u odnosu na kvalitetu i dinamiku njihove provedbe. Također se očekuje više zanimanja nadležnih institucija za autentične obrazovne potrebe

odgajatelja.

5. Sustav napredovanja u struci, odnosno promoviranje odgajatelja u odgajatelje-mentore i odgajatelje-savjetnike te stručnih suradnika u mentore i savjetnike, treba u najskorije vrijeme početi djelovati te se očekuje da svi zainteresirani i odgovorni pojedinci i institucije obave svoj dio posla i omogućće napredovanje u struci svima onima koji svojim radom zadovoljavaju zadane kriterije.
6. Kako učiti, kako učiti poučavati, kako učiti koristiti znanja i primjenjivati znanja u radu s djecom teme su koje svojom važnošću i sljevoistošću nadilaze okvire jednog okruglog stola. Rečeno i prezentirano na ovom okruglom stolu možemo smatrati dobrom osnovom i motivacijom za daljnje rasprave, seminare i nove skupove i savjetovanja.

Sastavila Maja Šupljika-Gabelica

RAZMISLITE O SLJEDEĆEM PITANJU:

Ima li smisla polagati Stručni ispit u drugom vrtiću, drugom gradu pa čak i drugom podneblju?

Kad se već zalažemo za program usmjeren na djecu, u kome značajnu ulogu nosi kontekst, odnosno "baš ta djeca u grupi, baš njihovi roditelji, baš to okruženje u kojem djeca odrastaju i odgajatelj kao osoba koja mora znati uskladiti svoje znanje sa svim tim čimbenicima u svojoj grupi."

Mira Kunstek

što je teško odoljeti dječjoj molbi, već i zbog toga što bi se i ona rado okušala u radu s izazovnim materijalima. Mnoge odrasle osobe nisu imale mogućnosti biti kreativne i imat će potrebu uključiti se. Netko je nekad rekao da odgajatelji postavljaju pozornicu, ali da nije izvođač na njoj. Budete li popustili dječjoj molbi, djetete će i ubuduće nerado pokušavati biti samostalno. Evo nekih pravila:

- ⇒ Omogućite djeci dovoljno prostora za rad bez ometanja.
- ⇒ Nemojte djetetu točno pokazati kako da što učini - neka samo istražuje moguće linije, poteze kistom i miješanje boja.
- ⇒ Pripremite dovoljno boja i obilje raznovrsnog materijala da nekoliko djece može istovremeno raditi.
- ⇒ Nemojte reći djetetu što da radi. Dajte ideje, predložite i pokažite mnoštvo materijala kako bi se dijete odvažilo na istraživanje.
- ⇒ Sjednite blizu djeteta kojemu je potrebno ohrabrenje. Pokazujte entuzijazam i interes.
- ⇒ Ne naglašavajte važnost završenog proizvoda. Naglasak treba biti na procesu.
- ⇒ Reagirajte na dječji rad i pokazujte da poštujete njihove napore. Osmijeh, tapšanje po ramenu, komentar o upotrijebljenoj boji, crti itd. mogu učiniti čuda. Komentar kao: "Ti si zaista bila marljiva." bit će koristan samo ako je iskren.
- ⇒ Nemojte reći djetetu: "Sad je bilo dosta." jer djeci ponekad nikada nije dosta.
- ⇒ Komentirajte dječji rad razumno i iskreno. Upamtite da govor vašeg tijela može biti u suprotnosti s vašim riječima. Ukoliko ne mislite da je dječji rad prekrasan, nemojte to reći.
- ⇒ Nemojte pitati dijete što radi. Možda nema ideju. Ukoliko ima ideju, a vi je ne prepoznate, govorite mu da nije uspjelo. Pazljivo s hvalama tipa: "To je predivno.", budući da djeca možda slikaju zastrašujuće čudovište. Želite li potaknuti razgovor, upitajte dijete kako je što učinilo.
- ⇒ Omogućite djeci dovoljno vremena i slobode za eksperimentiranje. Dok istražuju, djeca se moraju prljati. Na prvom je mjestu sam proces.
- ⇒ Nemojte djecu požurivati.
- ⇒ Pomozite djeci da obuku slikarske kute. Ohrabrujte ih na svakodnevnu upotrebu slikarskog stalka.
- ⇒ Nemojte uspoređivati dječje radove. Natjecateljstvo utječe na razvoj pozitivnog odnosa među vršnjacima.
- ⇒ Na svaki djetetov rad stavite ime i datum kad je rad nastao. Ukoliko vam djeca spontano kažu nešto o svojoj slici ili crtežu, stavite i tu informaciju na poleđinu rada.
- ⇒ Nemojte po sobi izvjesiti samo "najbolje" dječje crteže.
- ⇒ Za djecu koja se ne kreću dovoljno dobra bi ideja bila slikanje uz glazbu. Slikanje prstima, rukama, nožnim prstima i stopalima može biti također zabavno.
- ⇒ Nemojte misliti da morate komentirati baš svaki djetetov rad.
- ⇒ Shvatite da "pogrešne" proporcije mogu biti odraz dječjih osjećaja ili iskustva. To također može biti posljedica dječje razvojne razine.
- ⇒ Nemojte dopustiti zloupotreblja-

vanje slikarskog pribora ili materijala.

- ⇒ Shvatite da je stav djeteta prema umjetnosti drukčiji od stava odraslog čovjeka. Dječji rad cijenite s gledišta djeteta, a ne na osnovi standarda odraslih.
- ⇒ Nemojte očekivati da će nakon prvih satova likovnog djetete biti u stanju samo počistiti za sobom.
- ⇒ Pomozite mu.
- ⇒ Objesite neke dječje radove na zidove, u razini dječjih očiju, kao i na oglasne ploče, kako bi ih roditelji vidjeli.
- ⇒ Kako nije moguće radove svakog djeteta svakoga dana izložiti, pripazite da nitko od djece ne bude znanemak. Pomozite djeci da počnu cijeniti radove svojih vršnjaka.
- ⇒ Dopustite djeci da svoje radove odnesu kući. Roditeljima na početku školske godine objasnite razvojne faze dječjeg likovnog izražavanja.
- ⇒ Pokažite djeci kako se materijali i pribor pravilno koriste i čuvaju.
- ⇒ Ohrabrujte djecu da pomognu kod čišćenja, ali im se i sami pridružite.

Važnost likovnog izražavanja

Stoljećima je umjetnost imala važnu ulogu u svakom društvu i svakoj kulturi. Antropolozi često upoznaju neko društvo ili kulturu upravo proučavajući njegovu umjetnost. Sačuvana umjetnička djela ključ su za razumijevanje vjerovanja, običaja, povijesti i kreativnosti nekog naroda. Danas se pojam umjetnosti odnosi na svaki svjestan napor koji poduzimaju ljudi kako bi poredali crte, boje, oblike, zvukove, pokrete i ostale osjetne pojave u izražavanju misli i osjećaja. Ono što nastaje sada proučavat će budući antropolozi.

Djeca imaju vlastitu "kulturu". To djelomično zbog toga što njihova pismenost još nije u potpunosti razvijena pa im je prirodno tražiti druge oblike izražavanja. Za njih je najprirodniji način izražavanja umjetnički - likovni oblik. Likovna iskustva omogućuju djetetu uspostavljanje kontakta s vlastitom maštom preko neposrednog baratanja predmetima oko sebe. Duboko razumijevanje i pravo znanje dolazi preko aktivnosti ruku kao i preko svijesti. Izlaganje velikoj raznolikosti umjetničkih sredstava omogućit će djeci da zamijete kako je veliki raspon različitih

doživljaja koji mogu doživjeti pomoću likovnih aktivnosti.

Kreativnost se može promatrati kao proces kombiniranja novih elemenata s prošlim doživljajima kako bi se proizvela nova misao ili pojam. U suštini umjetničkog stvaranja je inovacija: sposobnost prelaženja postojećih ograda i pravila. Svaka zaista originalna ideja započinje u mašti. Postoji uzrečica: "Razum može odgovoriti na pitanja, ali mašta ih postavlja".

Pomoću divergentnog mišljenja - mišljenja koje proizvodi nove odgovore i rješenja - djeca postizu kvalitetan umjetnički doživljaj. U rješavanju likovnog problema ona uviđaju "da ne postoji najbolji odgovor". Npr., većina djece zna da postoje tri osnovne boje. Ona otkrivaju da miješanjem tih boja mogu dobi-

DV ZVONČIĆ, Zagreb

ti nove uzbuđljive kombinacije. Divergentno mišljenje to omogućuje pomoću sakupljanja podataka. Važno je zapamtiti kako kreativni impuls postoji u zajednici s potrebom za otkrivanjem novoga. Njegovanje i usmjeravanje te kreativne vitalnosti u djece trebao bi biti najvažniji cilj roditelja i učitelja. Kvalitetni umjetnički doživljaji imaju neprocjenjivu vrijednost u odgoju svakog djeteta. Ti doživljaji izazivaju u svakom djetetu originalnost. Oni potpomažu kreativan stav koji otvara put individualnom razvoju. Taj se stav onda prenosi i u druga područja djetetova života, bogateći njegovu budućnost kao i njegovu interakciju s drugima.

Odrasli, kao i mladi ljudi, imaju koristi od umjetničkih iskustava u djetinjstvu. Kvalitetni umjetnički likovni doživljaji daju djeci prilike za promatranje, učenje i stvaranje u širokom rasponu likovnih sredstava. Ti likovni doživljaji imaju sljedeće povoljne utjecaje:

- Pomažu mladim ljudima pažljivo promatranje i bilježenje opažaja i osjećaja.

Predstavljamo grupu **KRUŠKA** koja je svojim likovnim radom osvojila prvu nagradu na Danima dječjih vrtića grada Zagreba 1999.

Tko smo mi!

Mi smo skupina **Kruška** iz Dječjeg vrtića *Kolibri*. Imamo od 3 do 5 godina. Volimo istraživati, razgovarati, igrati se, sanjariti. Zajedno i stvaramo, slikamo predivne slike, a jedna od njih ovih je dana promovirala i Dane dječjih vrtića grada Zagreba.

KAKO JE NASTAJALA SLIKA?

Kroz igru u likovnom ateljeu našeg vrtića. Ovdje se igramo linijama i bojama. Boje miješamo sami jer želimo da budu što plemenitije. Istražujemo na tom području. Jako volimo pokuse s plastičnim bocama punjenima vodom ... Kad završimo sliku, a slikanje može potrajati danima, tjednima ...

Grupa **Kruška**, DV *KOLIBRI*, Zagreb

- Omogućuju djeci sređivanje i iskazivanje likovne ideje.
- Potiču imaginativno mišljenje i preuzimanje rizika.
- Daju djeci dodatni jezik za izražavanje.
- Pomažu kreativno rješavanje problema metodom pokušaja i pogrešaka.
- Izgrađuju samopouzdanje i omogućuju bolje razumijevanje sebe.
- Pomažu nastanak odgovornih i svrhovitih radnih navika.
- Pomažu u razvijanju motornih vještina velikih i malih mišića.
- Daju mladim ljudima prilike za estetska otkrića i prosudbe.
- Omogućuju djeci prihvaćanje raznolikosti gledanja na svijet.
- Povećavaju poštovanje tuđih kreativnih ideja.
- Pružaju užitak koji se može produžiti tijekom cijeloga života.

Mira Kunstek

Ovaj je prikaz uređen prema *Korak po korak kurikulumima* za rad s predškolskom djecom i djecom u 1. razredu (Udruga roditelja "Korak po korak" za promicanje kvalitete življenja djece i obitelji, Zagreb, 1997.)

ona nas uvodi u svijet mašte u kojoj je svatko od nas doživljava na svoj način ...

Meni izgleda kao tepih. **Petra**, 4,9 godina
 To može biti i marama. **Dajana**,
 3,1 godina
 Baš izgleda k'o nešto zgužvano. **Josip**,
 4,1 godina
 Sunce smo nacrtali. **Filip**, 3,4 godine
 Ove točke, to ti pada, a crte im ne daju.
Hana, 3 godine
 Ovo je cvijeće jer ga sad slabo ima.
Glorija, 3,4 godine

Suzana Štrbenac